

ХАЛЪМГ ҮНН

Советск Союзин Коммунистическ партин Халъмг тангъчин болн Элст балгъсна комитетсин, куч-көлсчрин депутатирин Тангъчин болн балгъсна Советсин газет

№ 38 (2871)

1957 дж. июнин 26

Үнн 20 деншг

Ново-Александровск района колхозникудин, машинно-тракторн станцин совхозмудин, белдврин болн көлгн-күчнә организацсин, көдләчнр, селәнә эдл-ахун специалистнр

Ставропольск крайин селәнә эдл-ахун цуг көдләчнрүр кесн

ДУУДВР

Үнта уурмуд!

Мана колхозмудин болн совхозмудин селәнә эдл-ахун куч-көлсчнр, Советск Союзин Коммунистическ партин, буудә гаргългәна халхк туудж-лгч шиндврмуд күцәхин төлә ноолдад, гуйр-буудән сән ургъц ургъасиг бидн, тәрә хурадж авхин өмн болджах рай-она совешаньд цуглрцхасн колхозникул болн колхозни-цнр, МТС-н болн совхозмудин көдләчнр, белдврин болн машин көлгн-күчнә организацсин көдләчнр, селәнә эдл-ахун специалистнр ик гидг ханлт-тагъар темдгдлжәнәвдн. Манд хурадж авх 69 мингъгн гектар буудән культур, тер тоод 52 мингъгн гектар намрар тәрәг цагъан гуйрин тәрән бәәнә.

Буудән эдл-аху цуг селәнә эдл-ахун эдл-уш гаргългәна улнь болдгиг меддж, дакад буудән эдл-ахун өсдлж-өргдлж-лтәс көлтә колхозин болн совхозин эдл-ахун цуг аныгс түргн кевәр өсдлж-өбдлгиг, хамгин түрүн болдж олна мал өсдлгиг меддл, совхозин көдләчнртә болн МТС-н механизатормудта хамдан көд-лсн колхозникуд, буудән культур тәрлгәнләрн зерглүлдж эн джилд 23 мингъгн гектар газр күргдлж эрдн-шишә тәрәд, эрдн-шишә тәрлгәнә газрин агъугъинь икдүлв. Ода, малин үнтә сән хотин эн культурин элвг ургъц ургъадж авхин эркд, эрдн-шишәд кинмдлтә сән асрмдлж бүрдә-гдлж йовна.

Ода тәрәнә ургъц хурадж авх—хамгин даалгъврта цаг ирв. Тәрәнә ургъциг ахр болзгт, геелт угагъар хурадж авлгәнд—тәрән тәрәгән болсболсарнь ховадж хадад, делгдлж унъгалгәна йовудта аргъ эдлгән йилгән сән чинртәгъинь ниднин джилин дамшлтас меднәвдн. Тер учрар-эн джилд буудән культур тәргдсн цуг газрин агъуд ховадж хуралгәна тер аргъ эдлхәр шиндвдн. Ода района колхозмудар болн совхозмудар тәрән тәргдсн газр болгәнд тәрән ягълж болджахиг халәвр бүрдәгдлв. Тәрәнә, хадх кемдән ирсн газрмудтнь делгдлж хадлгәна лафетн цуг машинс орулдж, өдр-сөбгъин цуг цагт көдлхвдн, делгдлж хаддг машинс болн комбайнс баглдлж эдлгъ өргнәр бүрдәнәвдн. Эни—тәрә хуралгәна агрегатст техникеск болн эдл-ахун килмдлж сәәнәр бүрдәх эв-аргъ өгхмн, комбайнермудин көдлмшин ашинь өбдлүлдж, тәрә хурадж авлгъ түргдүлхмн. Хадх тәрәг зах-зухинь хаддлж белдхин төлә эврән йовдг комбайнс шишлнә бел-длв.

Тәрә хуралгәна цагт эрдн-шишән болн асрмдлж керглгдлг болн тер гуйтн культурин гарц халәлдж асрлгәна көдлм-шән болн бас тер мет олна малд өвс белдлгән зогсах-швдн.

Селәнә эдл-аху темдг-тәгъәр өсдлж өбдлүлгәнә туск болн советск оln-әмтнә бәәхтә бәәдл-джиргъл өбдлүл-гәнә туск Коммунистическ партин болн Советск прави-тельствин өдр болгәни килм-джин хәрүд, гуйр-буудә болн селәнә эдл-ахун талдан чиги эдл-уш гаргългә икдүлгәнә туск КПСС-н XX-ч хургин шиндврмуд күцәхин төлә ноолдлж, дакад эврәнн эв-аргъан тоолдж авад, бидн, Ново-Александровск района колхозникуд болн колхозни-цнр, МТС-н болн совхозмудин көдләчнр, селәнә эдл-ахун специалистнр, белдврин болн машин көлгн-күчнә организацсин көдләчнр, Алдр Октя-брин 40-ч өбнд нерәдсн социа-листическ дөрлдәнд орлаад, ним даалгъвр авчанавдн:

Бидн культур хурадж авлгъгн зуг ховадж хуралгәна аргъар, геелт угагъар 8-10 көдлм-шин өдрин эргид кедж дуусх. Делгү хадлгәна лафетн машин болгән өдртән багъ гихдән 45 гектар хадлгъ тетгх, дел-гәд хадчксн тәрә цуглулгәнд болн баглдсн тәрә цокл-гәнд көдлдж йовх „С-6“ болн „РСМ-8“ гидг марка комбайнс 25 гектар газрт кех. Приволненск МТС-н комбай-нер үр И. Е. Маслов, делгү хадлгәна лафетн машингәр өдр болгән багъ гихдән 50 гектар хадх, делгәд хадчксн тәрәг цуглулхд белдгдсн „РСМ-8“ марка комбайнар 50 гектар газрт тәрә цуглулдж цокдж бүүдәгъинь йилгъх, ут-туршдан көдлмшин 10 хон-гин эрицд болхла 500 гектар газрт тәрә делгдлж хадад, цуглулад, багъ гихдән 7500 центнер буудә цокдж авх даалгъвр авб. Ново-Алекса-ндровск МТС-н комбайнер үр Хатунцов В. И. „С-6“ гидг комбайнар өдр болгән багъ гихдән 50 гектар баалмуд хурадж авх даалгъвр авб. Расшеватск МТС-н комбайнер үр Воронин Г. И. „С-4“ гидг комбайнар өдр болгән багъ гихдән 30 гектар баалмуд ху-радж авх, дакад 10 өдрин туршарт багъ гихдән 5500 центнер буудә цокдж гаргъх даалгъвр авб.

Колхоз болн совхоз болгән-нар государствд буудә өгх зурагъан болзгаснь урд, августин 1-шин күртл күцәхмн, Темижбекск болн Расшеватск буудән совхозмуд болхла ию-лин 15 күртл күцәхмн. Намрар тәрәд тәрәнә агъуд цугтадн-

күцс болмар сән чинртә эк талдн белдлж авхмн, болм дүнәгә икәр олна малин кон-центрированн хот хурадж ав-хмн, дакад колхозникудт куч-көлснәнн өдрмудт буудә өг-хиг тетгхмн.

Колхоз болн совхоз бол-гәнд гектар газрт тәрән эрдн-шишә болгәнас багъ гихдән 30 центнер буудә ур-гъадж авхмн, нарн цецгин, олсна, шикрин свеклин, тем-снә болн нань чигн культу-рин ик ургъц авхмн. Тиим ургъц авхин эркд тәрәнә асрмдлжиг оньгинь олдлж ахмн, кергтә тоот агротехникеск көдлмш кедж күцәхмн.

Олна малин төләд өвс болн шимтә хот белдлгәнә зураг күцәхмн. Укр болгәнд багъ гихдән 10 тонн, кичгдлг гаха болгәнд—3 тоннилос белдхмн, хөн болгәнд—3 центнер силос болн 3 центнер сән шимтә өвс белдхмн. Хөбнә фермс болгәнар үвләр болн хаврин түрүн хө хәрүлхин төләд эрдн-шишә немдлж тәрхмн.

Буудә хурасн саамдан, терүг дахлдулн солол хурадж авхмн, ниднин джилин дамшл-тар соломиг зуг блокар өргдлж скирде кедж овалхмн.

Тәрә хадсн газрт хагълл уга багъ гихдән 7 мингъгн гектар газрт эрдн-шишә тәрхмн, энн тегәд силос бол-малд өгх ногъан өвс элв-длжүлхд немүр көрнәгн болн хмн. Малин хотин буудән көрнәг икдүлхин эркд колхоз болн совхоз болгәнд багъ гихдән 400—500 гектар сөг-зарм тәрхиг тетгхмн.

Увлн тәрә тәрлгъгн эн джилин агротехникеск сән цагла сән чинртә экәр, зуг өбрхн-өбрхнәр болн кирсдлж тәрдж дуусхмн. Зябь хагъл-лгәна зураг колхоз болн сов-хоз болгәнар эн джилин ок-тябрин 5 күртл дуусхмн.

Материальн теджәл гаргъдг улсин көдлмш сән болхла мана авсн даалгъврмуд диллвр-тәгъәр күцәгдхмн. Тер учрар тәрәнә бәәрсәр теднә бәәх бәәдлинә йсрулхвдн, буудән төлә көдлдж йовх газртнь теднд концертс, кинофильмс үзүлхвдн, кергтә хамг эд-тавр хулдхвдн.

Алдр Октябрин 40-ч джи-лин өбнд нерәдлж, тәрә ху-ралгъгн ахр цагин болзгт, ге-едрлт угагъар, түрүләд хадч-кад, дакад буудәгъинь цокдж авдгар күцәхин төлә, буудә белдлгәнә государственн зу-раг колхоз болн совхоз болгән болзгаснь урд күцәхин төлә социалистическ дөрлдә өргәр делгүлхмн гидж бидн Став-ропольск крайин селәнә эдл-ахун цуг куч-көлсчнриг сур-джанавад.

Чалгънь 2-ч халхт

Ново-Александровск района колхозникуд, машинно-тракторн станцин болн совхозмудин, белдврин болн көлгн-күчнә организацсин көдләчнр, селәнә эдл-ахун специалистнр, Ставропольск крайин селәнә эдл-ахун цуг көдләчнрүр кесн дуудлгәнә тускар

1. Ново-Александровск рай-она колхозникудин, машинно-тракторн станцин болн сов-хозмудин, белдврин болн көл-гн-күчнә организацсин көдл-чирин, селәнә эдл-ахун спе-циалистнрин, Алдр Октябрьск социалистическ революцин 40-ч өбнд нерәдәд, көдлмшин 8—10 өдрмудт буудән цуг культурмудиг хойр аныгдлж хаддлж хуранавдн, лафетн жатк болгәнд суткдан 45 гекта-рас багъ бишәр хаддлж гаргъ-лг тетгнәвдн, тәрә хуралгәнд болн буудә цоклгәнд комбай-нермуд 25-30 гектар кедг кү-цхвдн, буудә белдлгәнә госу-дарственн зураг августин нег-нәс цааран биш болзгас өмн күцәнәвдн, энүг дахулн олна малд хотинь белднәвдн гисн седвәриг зөвшәрхмн.

2. КПСС-н Карачаево-Чер-кесск обкомд, Халъмг тангъ-чин парторганизацин оргбю-род, райкомст болн горкомст, Ново-Александровск района колхозникудин, машинно-тра-кторн станцин болн совхоз-мудин, белдврин болн көлгн-күчнә организацсин көдләчн-рин, селәнә эдл-ахун специа-листнрин дуудлж колхозму-дин, МТС-н болн совхозму-

дин олна хурт тәвдлж күүнд-вр келгъ бүрдәтхә гидж даа-лгъхмн.

Элвг ик газрт ургъциг хойр аныгдлж хадлгъг делгүдән кехин, МТС-т болн совхозму-дт бәәх техникиг сәәнәр өлзл-хин, ургъц хурадж авлгәна болзгиг хасхин, ургъц геелдл-гъгиг багърулхин төлә, госу-дарствин нүүрт авсн даалгъ-ран болзгаснь урд күцәхин төлә, олна малд хот белдл-гъгиг тетгхин төлә МТС-н болн совхозмудин механизатормуд дунд оln-әмтнә социалисти-ческ дөрлдә делгүлхмн.

3. Буудән культурин ургъ-циг хойр аныгдлж хадлгәна өмн нүүрт йовх улсин дамшл-тиг делгү тархатха, хурдар болн өбдән чинртәгъәр тәрә хурадж авхин, буудә элвгәр цуглулдж авхин болн буудә белдлгәнә эн джилин зураг болзгаснь өмн күцәхин төлә, МТС, совхозмуд болн колхоз-муд, тракторн бригадмуд болн комбайнермуд дунд кеддлжәх социалистическ дөрлдәнә йову-диг таслртан угагъар бичтхә гидж „Ставропольск правда“, „Молодой ленинец“, тангъгъ-син болн райодин газетсин редакцет, радификацин край-евой комитетд даалгъхмн.

1957 джилд ургъц хуралгәнд болн буудә белдлгәнд социалистическ дөрлдә келгәнә условия

1957 джилд ургъц хуралгъ болн селәнә эдл-ахун эдл-уш белдлж келгәнә тускар КПСС-н крайкомин бюро болн куч - көлсчрин депутатирин Советин крайин күцәгч коми-тет тогтавр авад, ургъц хура-лгәнд болн буудә белдлгәнд социалистическ дөрлдә келг-нә условия батлв.

1. Дамдлж йондг Улан туг болн 10 мингъгн арслн мөн-гнә мбрә, давсн тавн хонгин эргид цугтагъаснь өбдән кү-цвр бәрсн, крайд өмн нүүрт йовгч районд өгдхн:

а) Буудән культур хуралгъ, терүн дотр ховагдсн хуралгъ келгъәр;

б) Государствд буудә зөблгъ келгъәр, государствд буудә орулдж өглгәнд эркән уга өдр болгән МТС, колхоз, совхоз, конезавод, подсобн эдл-аху болгән орцлгъ күцхлә;

в) Ургъц хуралгәна нег цагт солол цуглулдж авад, мал үвлзүлх газрур зөблж хуралгъ тетлгъ кехлә.

2. Крайин Күндлгәнә дос-кад бичгдхн:

а) МТС болн совхозмуд дав-сн тавн хонгин эргид госу-дарствд буудә орулдж өглгъәр болн ургъц хуралгәнд хад-лгъгиг болн буудә цоклгъгиг онц-онцдн кесн МТС-н көдлмшин натуроплат өглгәнә зураг кү-цәлгъәр цугтагъаснь өбдән кү-цвр бәрсн болхла, 15-фудо-вий комбайнар цугтагъаснь ик хадлгъ кесн болхла, ургъц хуралгәна нег цагт солол цуглулдж авад, мал үвлзүлх газрур зөблж хуралгъгиг тетгсн болхла;

б) тавн хонгин эргид ком-байнар хуралгъгиг хойр аны-гдлж болн шудтнь хаддлж кел-гъәр цугтагъаснь ик хадлгъ кесн комбайнермуд, трактори-стнр болн лафетн жаткин машинистнр, энүгән дахулдж тедн өбдән чинр күцсн, бу-удә цугтагъаснь икәр цокдж авсн болн горючий әрвлсн болхла;

в) буудә авдл пунктд күргдлж болн комбайнас колхозин болн совхозин ток тал буудә зөблгъәр цугтагъаснь өбдән кү-цвр бәрсн шофермуд.

3. Күндтә грамотар мбрәл-гдхн:

а) дөрлдәнә туск условиянн 2 пунктд заагдсн үэмдлжсн күцәлгъгиг хойр тавн хонгин эргид дарандн бәрәд, социа-листическ дөрлдәнә өмн нүү-урт гарсн МТС-н, совхозму-дин коллективс, шофермуд, комбайнермуд, трактористнр болн комбайнов агрегатин нань чигн көдләчнр.

4. Райодар болджах социа-листическ дөрлдәнә дигнь болн өмн нүүрт йовх МТС-н сов-хозмудин коллективс, комбай-нермуд болн нань чигн меха-низматормудиг мбрәлә харгъ-улхин туск материалг КПСС-н крайин комитетин бюро, куч-көлсчрин депутатирин край-советин күцәгч комитет болн профсоюзин крайин советин президнум тавн хонг болгәнд халәхмн, тер материалг куч-көлсчрин депутатирин рай-один болн балгъсдин Сова-тин күцәгч комитетс болн се-ләнә эдл-ахун крайин управ-лень орулдж өгхмн.

Ганъта теегүр усн орджана

Право-Егорлыкск каналин зүн судлин тосхлт дуусгдв

Кубань голин усиг Право-Егорлыкск каналин зүн судлар болн дюкеряр оруллганд нерәдсн митинг Кугультинск дюкерин гол тосхлт деер июни 21-д митинг болв. Тер митингд Ипатовск, Дмитриевск болн нань чигн райодин гидротосхачнр, колхозникуд, совхозин кәдләчнр тер митингд орлцхав.

Тосхлтин комитетин ахлач үр Горб митингиг секв. „Ставропольстроин“ управленә начальник үр Канатовд үг өггдв. Право-Егорлыкск каналин зүн судлин болн дюкер тосхлгн гурвн джил урд эклә, ода нургдад дуусгдв гидж үр Канатов келв. Эн каналин зүн судл утарн, Невинномысс каналар болхла, тавн холван ут. Дмитриевск, Ипатовск, Молотовск, Апана-сенковск райодин ганъгта теегин 1 сай 300 минъгн гектар газриг эн судл усар тетгәд, 19 минъгн гектар газрин ургъц услгдхмн. Дивенск болн Ростовск ховагч судлмудар гүүгәд усн Халымг танъгчин боли Ростовск обласгин зәрм райодт күргдждүгдхмн.

Кубанә усиг Ставрополнн ганъта теегт күргдждүгдхмн чидлән әрвлго тосхлтд кәдлдж нүүрт йовсн улсин тускар цааранднь үр Канатов келв.

Кугультинск дюкер тосхлгнд зөрмг-баатр кевәр кәдлдж йовсн улсин тускар строитель-монтажн негдгч конторин прораб үр Басов келв.

КПСС-н Ставропольск крайкомин сегләтр үр Лебедевд үг өггдв. Краевой партийн организацин нерн деерәс эн, айта гидг динлвр бәрсн „Ставро-

польстроин“ коллективиг мөндлдж, йбрәв. Гидротосхачнр цааранднь чигн Кубань-Калаусск усар тетглгнә болн ургъц услггнә канал келгнд күчлдж, гүдждж кәдлхд иджә-нәвдн гидж үр Лебедев келв.

Ипатовск района Большая Джалга гидг селәнд бәәдг үр Федяев айта гидг үгмүд келв:

Эн газрин крестьянмуд эврә хагсу газран әмлгч усар услхар кесг зун джилмүдин эргцл күцл келж йовсн. Канал тосххин тускар тарә тарәчнү хаана правительствәс чигкесг сурсн бәәсмн. Болв, ха болн терүнә министрмүд крестьянмудт оньган өгцхәдго билә. Зулг мана төрсн Советск правительств, Коммунистическ партъ кесг зун джилә мана күцлиг күцәдждүгдв. Бидн олари теднд ик ханлт өргдждә-нәвдн.

Митинг деер бас 4-ч номертә тосхлтин-монтажн конторин начальник үр Данильянц, 2-ч номертә тосхлтин-монтажн конторин парторганизацин сегләтр үр Федоренко, Ипатовск райисполкомин ахлач үр Ершов үг келцхәв. „Краснодарводстроин“ директор үр Разоренов Ставропольск гидротосхачнриг йбрәв.

Митинг төгсв. Терүнд орлцхасн улс дюкерин гол тосхлт деер гарцхав. Әмтиә шууглдата алы ташлдана дун дотр, КПСС-н крайкомин сегләтр үр Лебедев лентиг керчв. Кубанә усн Ставрополнн ганъта теегүр гүүх хаалгннь секгдв.

Кугультинск дюкеряр болн Право-Егорлыкск каналин зүн судлар ус оруллгн— гидротосхачнрин боли селәнә эдлахун күч-кәдлчнрин ик гидг байрта-бахта өдр болв.

Ноос өгх зурагъан нүцәхмн

Приозерн района „Сарпа“ совхозд хә киргәлгнә гүргү болдж йовна. Хә киргәлгнә 62 агрегатсар 103 киргәчнр кәдлджәчхәнә. Давсн цагин эргцл 7125 хә киргәснәсн, 36 центнер шаху ноос авб.

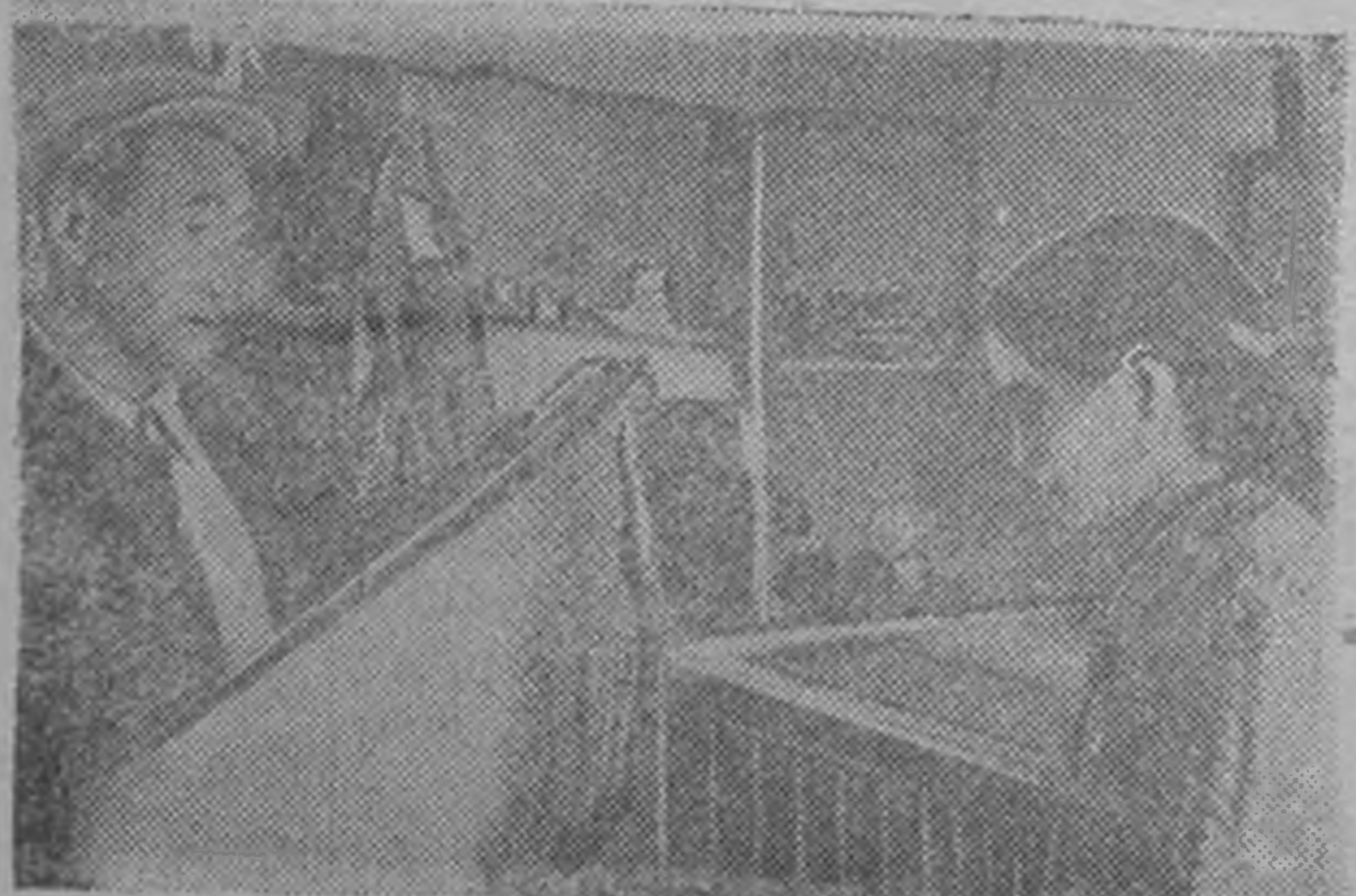
Хә киргәлгнә кәдлмшт сән үзмдждә кевәр кәдлдж йовхн—өдр болгн 51 хә киргәджд 200—202 килограмм ноос авдг Конякина Евдокия Васильевна, одртән 50 хә киргәдд, 174—176 килограмм ноос авдг Дорафеева Тамара Петровна, 42 хә киргәджд, 224—226 килограмм ноос авдг Титова Любовь Владимировна.

Хә өсгггниг боли ноосна гарциг цааранднь икдүлхин тускар КПСС-н Централн комитетин боли СССР-н Ми-

нистрмүдин Советин бичгт хәрү өгч, ах хәбч Яровой 906 хәбнәс 6511 килограмм ноос государствд орулдж өгв. Эс гидж хән болгнәс 7,2 килограмм ноос авб. Ах хәбч Лигицкий 4110 килограмм ноос орулдж өгв, ах хәбч Сундетов хән болгнәс 5,4 килограмм ноос авб.

Киргәсн ноосан өдр болгн Абганерово станцур йовулджана. Хә киргәснәс нааран утуршдан 24 центнер 324 килограмм ноосн йовулгдв. Июнь сарин эргцл хәд киргәлгән төгсгджд, киргәлж авсн ноосан, нег килограмм күртлнь государствд орулдж өгч зурагъан күцәхмн гидж одахн болсн партийн хуртг шиидв.

БОВА БАМБАЕВ.

Целинн района „Троицкий“ совхозд, эврә гәзр талан үр Колканов Ц.Б. ниднин джилнн август сард ирлә. Терүг үүрмүдн, тань-үзл улсн йир байртагъар тосв. Ирсн дарунь совхоз бәәх бәәр өгәд, тарәнә бригадт учетчикәр орулв. Эвәр цаг кәдлснә хәбн, килмдждә кәдлдж үр Колкановиг лавкд хулдачар тәвб. Лавкд чигн эн чикәр, шумгәгъар кәдләд, әмтид тоомсрта икклтә болв.

Зуртг: үр Колканов Ц. Б. өлг-эд хулдджана. Р. Астахован фото.

Хойр хөөч

Садовк селәнд машин өбрләд ирв. Нарта, сәәхн өдр билә. Зуман Менъкнә Максим өргн теегиг нүдн күрмәрн гердджд йовна. Максим энд төрлә, ослә, күн болла. Төрсн газр! Эн газрин зултргн-бетк болгн Зуман Максимд харм болна. Седкл байсна. Негл эк-зах уга дала болад өргн тег налана. Овсн-шарлджна кәкрсн дольган нег-негнләрн кәблднә. Ики холд, геегин захд тәрсн модна ургъц тасмрджд үзгднә. Өргн дор отар хәд ишлдж йовна. Эн хәбдиг Максим кесгдән сәәхв.

—Сәәхн үүлдвр! — гидж Максим бахтв. Отарин ард адгъм угагъар алхджд йовсн, өндр хәбчиг уданд гердв.

Хаалгъ барун талан эргв. Гун орлгъар гүүгәд машин орв. Укс өблләд „Путь к коммунизму“ гидг колхоз хәләгәд гарв. Зуман Максим адгәджд хаалгъ харв. Уханлан шиидәд авчкв. Ирлж бун, эн ухагъан гаргәджд келхәр адгәджд йовна. Өрк-бүләрн кевтән хәбчин бригад болх седклтә. Зумахн насн турш малин ард өслә. Максимин өрк-бүл бас хә хәрүлхмн—гидж ухалв.

Залугъиннь нүднә хәләцәр дүннәд, гергннь, Галя цугинь медв: герин эзн хә өсгггяр үулдх болад зәәләд авчкджд. Урдннь күүндәд шиидсн болвчн, Галя нигджд келв:

—Хөбч болхар седхмн.

—Ода яяхмб, тегәд, тнигго—гидж Максим гергндән келв. Келхд гергән, хәрү ухалв гим бәәддтәгъәр тоолв. Бийнь тиигхми гигәд күүндсн юмнлм. Нам түүнәс эрки кәдлмш өдгә цагт угалм...

Тедниг колхозд ирм цацунь, түрүн авгтан тосхлгнә бригадт гаргъхар седлә. „Төвкнәд, гер бәрлж автн, дакад ардннь сансн кәдлмштән орхт“—гидж колхозин ахлач келв. Максим негл киитн уснд булхад гарсн әдл болв. Дала болсн эрс үгмүд келәд, цуүгм дүртә конторт бәәлә. Тиим ухата бә-әхинь ахлач медәд, гольшг кевәр өбрән суулгъкад, келв: „Би санандан, танд сәәнәрн кевәр седләв. Тиим эс болхла, эврә седклән келтн. Санситн күцәнә бидн“.

Менъкнә Максим сергсн болад одв. Нарнд шатсн чирәнн атилдсн хурнәсд тинив.

—Талдан кәдлмш нанд кергтә биш—болад, нег мөсджд келв—хәд хәрүлнәв. Өрк-бүләрн хәбнд однавдн. Тиигджд ухаллаводн.

—Буру гиджәхшвдн, эндр чигн орад кәдлтн—гидж ахлач келв.

Зумахна бүлин көбсн күслнь бутв. Максим, гериннь күн Галятәгъан хоюрн хә хәрүлдж бригадт кань угагъар шунад кәдлцхәв. Өрүн өрлә Максим эндәгәд босчксн йовна. Өрин сәәхн серүнлә өргн теегәр хәбдән гаргәджд идүләд, хәдуртл хәрүләд, цатхад авчкна. Эн йовдл малин сәәрлгд тусгагъиннь насн турш үзгджд йовлә. Өдрәр хәлулд хәд тириад,

өвс идхш, сәудрләд амрцхана.

Окна Галя гергн Максимин аваль болх деерән, кәдлмштн хәләсн нөкдннь. Галя кезә амрл авч унтдиг күн медджд чадшго. Өрүн өрлә, асхн ора цагт эн шудрмг гергнә дун хәбнә хош деер гарна, әлдннь чигн гарннь күрнә. Бичкн гурвн куукдән хәләнә, хәбнә тиирлиг ясна, усинь авч ирнә, хот-хоолиннь белднә.

—Зумахна бул, мана колхозин бахмджд—гидж колхозникуд цугъар келцхәнә. Теднәс сәәнәр кенчн хәрүлдж чадшго. Олна кишг—итклтә гарт бәәнә.

Колхозин правлень Зумахнд килмдждән күргв, сән гер бәрлжд өгв, гер дотрннь кергтә өлг-әдиннь бас өгв.

Зуман Менъкнә Максим боли Окна Галя хойран бәәх хәбнә хошд шидрә одвдн. Күр-күүндән болв. Күцл кеджәх үүлдврән манд гаргәджд келв.

—Хөбнә төл бәрлгъәр, ноос гаргәлгъар темдггдсн тоотиг эн джил мана бригад давулдж куцәв. Тер хамг багъ,—гидж Максим келнә. Хә өсгггнә тускар КПСС-н ЦК-н боли СССР-н Министрмүдин Советин бичгт агъу күчтә төрмүд тәвгдсн бәәнә. Түүг күцәхд күчн-нилчән нөбшго бидн. Нег хәбнәс 6,5 килограмм ноос гаргәлгъ күцквдн..

Зумахн келсн үгдән күрхд, көбсн күслән бутәхд даргго ицджд болхмн. „Путь к коммунизму“ гидг колхоздан бәәтхә, Сарпинск район дотран Зуман Максимин хә өсгггнә бригад өмн нүүрт орхмн.

II.

„Лиманный“ совхозин ах хөбч Очра Боода эн асхн отаран зөвәр цагт аджгль. Түүг нег төр уутърав. Цугтан күцс болна, хөбдин идг тату биш, тер бийнь чинән тату. Юн болад одв? Өрүндн Боода хөбдән хәрүләд гарв: хөбдин тарад, хурин хөбн ургәсн джаамг мерләд йовцхав. Эн өдр эн-тер угагъар өнъгрв. Хөбдән дарук хөбчдән даалгәд өгчкәд, хоша бәәсн хөбнә бригад орад гарв. Очра Боода тосджд ирад Колодезев Александр хөбч мөндлв. Өткн халымг цәәгъәр тоов. Хоюрн таарад куундв.

—Хә хәрүлгннд ганцхн эн джил кәдлджәхшв,—гидж Очра Боода күүндә эклв.—Санхд алы хамгинь медджд дамшлттав... Түрүн нүүрт йовнав. Зун хөбнәс 118 хургәд төл бәрләв. Ноос чигн зурагъасн давулдж киргәләв. Ода, зуна ганъла хәд эиәд бәәнә. Нам эн хамгт ухам салврв. Хәләдм болхинь, хәләнәв.

Келсн үгинь күтцдннь тодлдж Колодезев сонъсв. Тиим йовдл энүнлә бас болла. Хөбчнриг өргн тег таварлулхш. Альдннь болв чигн хурц нүдн кергтә. Цаглань харгәулдж эс услхла—гем, зовлнъг харгәна. Хөбнә идгннь бас эрк. Хән мал шин, нилх өвснд дурта. Хөбнә идгнн бәәриг селвәд, сен-

рдуләд бәәх кергтә. Ода тингхлә Очра Боодад Колодезев юн селвг өгч чадхв. Хөбдән ягәджд хәрүлдж болх? Одад бәәрндн хәләх кергтә. Тер тоолвр ухандннь торс орв. Колодезев Боодан барун гар атхад, нигджд келв:

—Цуг медгдждәнә. Мәнъгдур эврән одад хәләнәв, тегәд негинь келнәв.

Очра Боода уурин седклдннь ханад, мөндләд хәрв. Хоштан ирхләнь цугтан онъгдарджд одсинь медцхәв: Боода шоглад, олн зүсн нәәртә тууджд келләд инәв. Асхлад, хәд хонга бәәрндән ирхлә, цугтадннь хәд асрлгъан чанъгъахиг келджд өгв. Хә өсгггнә тускар КПСС-н ЦК-н боли СССР-н Министрмүдин Советин бичсн бичг сонъсад, күур кехдән, ирх джилд хәд болгнәс 6 килограамм ноос гаргәх, зун хөбнәс 120 хургә төл бәрх болджд совхозин хөбнә бригадс угән өгцхәлә. Түүнә көрнъг-ульн оданас авн эклгдхмн.

...Сөбд хә манллгн Очра Боодан авыяс болсн занъ. Кезәнә хөбчнр унтджд одцхав, нохас чигн хуцдган номгәрв. Зуг Боода ганцарн, хөбнәс түлүхнд, хойр нүдннь шам болсн, уха тунъгъагәд сууна. Колодезевлә ягәджд харгәлдхан, дахулад хөбнә идгин бәәр үзүлхән ухалад сууна. Уг сәүлдннь өр тунтад, өрән цолвннь девшәд гарсиг үзв. Боода, түрүн хөбчнр сөрджд-хиг сонъсал, эврә бийнь нөбртән диилгәд, унтад одв. Негл баахан зуур хум гигәд одв. Әмәсннь күн татсн болв, хойр нүдннь секгдв. Өбрннь Колодезев зөгсджана.

—Мууха эрт босвч,—болджд Боода әәлин хөбчиг өврджд келв.

—Тесджд, сууджд болхш. Хөбдән идгин бәәрнд гаргәлгитн хәләхәр адгәд гарвв. Чи бичә санагъан зов. Невчк амрад унт, чини төлә би хәрүлнәв. Дассн йовдл...

Өрүнәс авн асхн ора күртл Очра Боода, Колодезев хойр хамдан хөбнә идгин бәәриг хәләв, ягәджд хәрүлхлә сән болхинь шиндждлцхәв. Нарн суухин алднд, эн хойр хөбч тал зоогтехник Владимир Николаевич Помыгко ирв. Шин гавецт, әлвг зәнъс эн авч ирв. Ставрополихнә социалистическ даалгъвриг угтсн, КПСС-н ЦК-н негдгч сегләтр үр Хрушевин илгәсн бичг хөбчнриг икәр байрлав. Кесгтән эн таарад күүндцхәв. Эдн хоорндан зуг сүв-селвгәрн бәәтхә, кех кергәрн нег-негән дөнънв.

Хөбнә идгин бәәриг хәрүлх-хәрүлх дигәрннь хував, хә идүлгнә, услггнә боли амралгнә даратгннь кев. Ахр цаг зуур алнь болмар отар онъдарв. Хәд чинә бәрәд ясрв. Хөбдиг көг тәвлгннд сән чинәтәгъәр харгәулхар Боода седлә. Тингхлә төл авлгннь чигн сән үзмдждә болхмн. Түүндннь дун уга ицджд болхмн.

А. ПАВЛОВ.

КПСС-н ОБКОМД БОЛН ТАНЪГЪЧИН КУЦАГЧ КОМИТЕТД

Төрсн газрун хэрү ирджэх хальмг өрк-бүлмүдиг эдл-ахугьярнь бээрлүлдж-сүүрлүлгээр танъгъчин райодин хоорнд кегддж йовх социалистическ дөрлдәнә йовудин тускар

Төрсн газрун хэрү ирджә-цхәх хальмг өрк-бүлмүдиг эдл-ахун халхар бээрлүлдж сүүрлүлгээр танъгъчин райодин хоорнд кегддж йовх социалистическ дөрлдәнә йовудин тускар КПСС-н обкомин бюро болн куч-көлсчирин депутатрин Советин танъгъчин куцагч комитет халадх куунлад, Западн район (КПСС-н райкомин сегләтр үр Лепихин, райисполкомин ахлач үр Ефремов) хэрү ирджә-цхәх хальмг өрк-бүлмүдиг эдл-ахун халхар бээрлүлдж-сүүрлүлгээр төрмүдәр наадк райодас деерәр кәдлцхәнә гидж темдглцхäv.

Июнь сарин 15 бәәх тоогьяр болхла, района колхозмуд болн совхозмуд 415 өрк-бул то-сдж авч кәдлмшт орулгдв. Районд хальмг өрк-бүлмүд бәәх гидж 104 шин гер бәргдв, 28 гер хулддж авгдв, 120 герин эрснь тосхгдв, 64 герин улнь тавгдв. Районд 1 сар 95 минъгын шавр кирпич цокгдв, 300 герт деевр кех хала-черепиц хулддж авч белдгдв, 2450 дөрвлджн метр терзин шил, 650 комплект бешин цутхмл цө хулддж авгдв, 786 үүдн болн нань чигн кергтә юмс белдгдв. 72 өрк-булд үкр хулддж авхднь дөнъ-нөкд болгьгдв.

Ирджәх хальмг өрк-бүлмүдиг эдл-ахун халхар бээрлүлдж-сүүрлүлгээр ик кәдлмш Сарпинск района эдл-ахусар бас кегддженә. (КПСС-н райкомин сегләтр үр Войков, райисполкомин ахлач үр Костин). КПСС-н обкомин бюро болн куч-көлсчирин депутатрин Советин танъгъчин куцагч комитет — ТОГТАВ:

Хэрү ирджәцхәх хальмг өрк-бүлмүдиг эдл-ахун халхар бээрлүлдж-сүүрлүлгээр танъ-

гъчин райод хоорнд кегддж йовх социалистическ дөрлдәнә диилвр бәрснь Западн район гидж тоолхмн.

2. КПСС-н обкомин болн танъгъчин куцагч комитетин Улан тугиг Западн районд өгхмн, КПСС-н райкомин сегләтр үр Лепихинд болн райисполкомин ахлач үр Ефремовд мөнъгнә мбрә гидж минъгяд арслнь өгхмн.

Ирцхәсн хальмг өрк-бүлмүдиг эдл-ахун халхар бээрлүлдж-сүүрлүлгээр ончта сән кәдлмш кецхәсн колхозмудин, совхозмудин, предприятсин, бригадсин болн фермсин гардачнриг мбрәлхин тәләд Западн райисполкомин медлд дөрвн минъгын арслнь өгхмн.

3. КПСС-н Сарпинск райкомин сегләтр үр Войковд болн райисполкомин ахлач үр Костинд мөнъгнә мбрә гидж зур-гягяд зун арслнь өгхмн.

Ирцхәсн хальмг өрк-бүлмүдиг эдл-ахун халхар бээрлүлдж-сүүрлүлгээр ончта сән кәдлмш кецхәсн колхозмудин, совхозмудин, предприятсин, бригадсин болн фермсин гардачнриг мбрәлхин тәләд Сарпинск райисполкомин медлд гурвн минъгын арслнь өгхмн.

КПСС-н обкомин бюро болн куч-көлсчирин депутатрин Советин танъгъчин куцагч комитет терүнләрн хамдан, ирджәцхәх хальмг өрк-бүлмүдиг эдл-ахун халхар бээрлүлдж-сүүрлүлгээр, Черноземельск, Юстинск болн Каспийск райодар кәдлмш муугьяр кегддж йовна гидж темдглцхәнә, тегәд эн ик кәдлмш келгьнд эврәннь хәләцән үндсәрнь сольдж ясулхиг партин райкомин сегләтрмүдәс болн райисполкомсин ахлачнрас некджәцхәнә.

ХӨӨЧ

Хальмг танъгъчин теегт Халун киитнд йовдж, Хән малиг асрдг Хәартә мана хөбч.

Олн әмтнә эдлдг Онъгтә сәәнн хувцн, Хән мал асрдг Хөбч куунә кучн. Торгьн нооста хөд Талвагьад деләд идшлнә. Таргьн цатхлнь болдгнь Тоомсрта хөбчин кучн.

Көркхн өкәр хургьд Көкрсн теегт шуугад, Көблддж, тогьлдж наадгнь Кундтә хөбчин кучн.

МАНДЖИН ВАСИЛИЙ.

Ново-Александровск района колхозмудин, машинно-тракторн станцин болн совхозмудин белдврин болн көлгн-күчнә организацсин көдләчнр, селәнә эдл-ахун специалистнр, Ставропольск крайин селәнә эдл-ахун цуг көдләчнрүр кесн дуудвр

(Чилгчнь)

Энугәрн тегәд бидн буудән кергтә көрнъг белдхд госу-дарствд дөнъ болхвдн, советск олн-әмтнә материалнь джиргьлдг цааранднь ясулхд, төрсн Коммунистическ партьдан болн эврәннь правительствдән дөнъ болхвдн, тер мет колхозмудин болн совхозмудин ола малин тәләд хотин батта көрнъг белдхвдн, әмн болгьна тоод мах, ус боли тос гаргьлгяр Америкин Сое-

диненн Штатсиг дөрхн джилмудин эргид көбддж куцхвдн гидж партин тәвсн төриг куцагьлдг әрун сән тусан күргхвдн.

Куч-көлснә шин диилврмудәр Төрсән байрлуллий, тәрә хуралгьан диилвртәгяәр куцай, геедрх кесг зун минъгын пуд буудә үрәл уга авий!

1957 джилн июнь сарин 19-д, селәнә эдл-ахун нүүрт йовачнрин, тәрә хурахин өмн болсн районн совещаньд дуудвр тәвгддж күүндгддж батлгдсн.

КОШАР БОЛН ДУЛАН ХАША БӘРЛГЪН

★

В. ВОЛЬНЫЙ.

Совхозин директор.

★

мал немдж өсгх шин даалгьвр авбвдн. Хө болн бодмал олар өсгьлдг — госуларствд ноос өгьлдгьн хойр холван, мах өгьлдгьн 1,5 холван икдүлх эв-аргь өгчәнә.

Совхозин көдлмшчнр болн цергләчнр 1960 джилд орн-нуттан бүкл эшелон сән чинртә торгьн ноос өгх берк чинртә төр өмнән тәвцхäv. Тәвсн эн төрән куцахин эрkd дала әдл көдлмш кех зөвтәвдн. Хө өсгьлдгнә кергт малин хотин көрнъг бурдәсн деерән кошар болн дулан хаша кергтә.

Сән кошар болн дулан хаша угагьяр, үвләр хө хургьлулхар сандж болш уга. Кошар болн дулан хаша хойр — сән бооджнъгь, эрул-менд хургьд авхд ик чинртә боллг. «Черноземельский» совхозд эн джилд 2 кошар болн 17 дулан

хаша тосхгдхмн. Урдан 60 метр, өндртән 1 метр 20 сантиметр, эрснь хулсн плитсәр тәвгдсн хашас кегднә. Тиним, чолун улта, шаврар шалдгдсн хойр давхр хулсн плитс эрстә хашас — дулан, хагсу, сарул, хургьга хөд бәрхд дегд таалта.

Дулан хашас тосхгьлдг ик гидг дөнъ-тусан цуг МЖС-с болн района организацс күргнә. Черноземельск МЖС-н, үр В. Ф. Деменкон толгьалдж йовх бригад түүрн болдж нег дулан хаша босхв. Полевой МЖС-н тосхгьлдг бригад бас сәәнәр көдлдж йовна. Дулан хашас тосхгьлдг района партиин-советск актив бас сән дөнъ-тусан күргддж йовна. Эдг эврә кучн-чидләрн нег хаша бәрджәнә. Эн хашан улнь чолугьяр тәвгдв. КПСС-н райкомин көдләчнр уурмуд Огрызкин, Ташликов, Шульженко ахта галдан чигн уурмуд дулан хаша тосхгьлдг көдлмшт сәәнәр көдлцхäv.

(Черноземельск района «Вперед к Коммунизму» — газетәс)

ДӨЧН ДЖИЛ УРД

Ленинә бәәсн газрт

(Чилгчнь. Эклчнь 37-ч номерт.)

Хот кедг хорад Ленинг хәәддж йовтл, сургьуль-эрдм уга, деревнәс ирсн, Елизаревинд заргддженн Аннушк күүкн, бийиннь өлг-эд цацад хутхад бәәхлән, хордад, теднд ишгдж кель: «Духовк секәд хәләтн, меддж большго, кун суудг болвзго!». Ленинг өлдж эс чадцхасн юнкермүд, хордчларн, герин эзн М.Т. Елизаревиг, Н.К. Крупскойг болн Аннушкиг бәрдж суулгьв.

Социалистическ революцин алдр вождь Широкая уульнд бәәснә тускиг сүл джилмүдт болсн ниргсн шуугата йовдлмуд маргулдж чадсн уга. В.И. Ленин онъгрснә хөбн эн уульнд Ленинә нердгәд, бәәсн пәтринь музейд хуврәв. Ленинә элгн-садна дөнъгәр тавн хорәгьас хойринь: Ленинә бәәсн хора болн хот уудг хора ясгддж хәрү өмнк кевтнь гаргьгдв.

Елизаревин пәтрт Владимир Ильич болн Надежда Константиновна урднь Ленинә эк — Мария Алексеевна Ульянован бәәсн хорад бәәдг билә.

Эн хорад тиним соньн өвәрц юмн уга. Энүнд көдлх болн невчк амрхд кергтә то-

от юмс бәәдг билә. Терзин өмн стол бәәлә, тер стол деер сөбднь Ленин эврәннь туурсн нертә произведень сән бичдг билә. Эн баахн стол деер гурвн сарин эргид Ленин 150 гар статья, кесг баахн дегтрмүд болн произведеньс бичсн болдг.

Хойр хаагьулта ик шкаф бәәнә. Ирсәннь дарухи, наид болн Надежда Константиновнад энүнд өлгдг хувцн элвг биш, тедниг хадаснас чигн өлгдг болх, дегтрмүд болн газетмүд дигтә-таггагьяр бәрджәх кергтә гигьәд Владимир Ильич шкафд дегтрмүд, газетмүд тәвдг кесмн. Тер тингдж кегдв: шкаф поткс кегьәд, терүн деегүрнь дегтрмүд, газетмүд тәвдг болсн мөн.

Владимир Ильич йиринә төмр орндг деер салдс цемгн көнджләр хучад унтдг билә. Н.К. Крупскойин орн чигн тиним билә. Зун булньд, столн өбр, гарар хатхдк кеерүлгдсн бүркәтә кресл бәәлә. Тер креслиг «бабушкин кресл» гидж нерәдцәдг билә, юнъгәд гихлә, Ленинә эк көгшрх насндан эн кресл деер суугьад, гарин үүлдвр кехдән

дурта. болдг билә. Ленин эн креслог энъкр экиннь гидж герәсләд, хәләдх хардж хадгьлдг билә, тегәд 1918 джил Москвагьур йовхларн терүг бийләгьән авч одсн.

Хойрдгч тодлвр хорань хот уудг хора. Энүнд бас Ленинә хорала әдл, соньн-өвәрц юмн уга. Елизаревин стол энүнд үлддг. Эн стол эргдг суугьад большевистск партин ЦК-н чледин революцин эркн гол төрмүд хагьлхадг совещаньс Ленинә гардврт болдг мөн.

Нег тиним совещанә тускар Н. И. Подвойский сандж келдг билә. 1917 джилн июнь сарин 18-д болсн демонстрацин дару ЦК-н члед болн Подвойский (партин ЦК-н цергә организацин гардач) Ленинлә хамдан Широкая уульнд совещаньд ирцхәдг. Цугтан муурцхадж, болв байртә билә.

Демонстрацд орлцдж йовх улсин негнь белг өгсн улан гвоздика гидг цецг букет Ленин гертән авч ирв. Мария Ильинична Ульянова эн цецгсн столн тал дунд тәвб, тегәд тер цецгс революционн улсин миньода төгссн демонстрацин тускар совещаньд бәәх улст сананднь орулдж медүлв.

...Стол деер олн зүсн бисерәр керүлгдсн люстр дүүджләтә бәәнә, барун бийднь, тер-

зин өбр Ленинә эдлджәсн савсанъхста буфет бәәнә.

Тер цагт бәәсн зәрм юмс үлдсн юмн уга, үлгүрнь стулмуд болн оттоманк үлдсн уга бәәдг, теднә орд дуралгьдк кегдсн стулмуд болн оттоманк тәвб. Сүл цагт пәтр-музейд Ленинә деернь суудж йовсн кресл авч ирдж немгддж тәвгдв, эн кресл деер суугьад невчк амрсн цагтан садн-элгнләрн күүндг билә, зәрмдән дү күүкн Мария Ильиничнә пианинд орулдж цоксн дурта музыкальн айс соньсдг билә.

Алдр Октябрин дөчдгч джилд Ленинә пәтр-музейд экскурсантнр ирлгьн улм икддж одв. Энүнд көдлмшчнр, колхозникуд, үүлд цергләчнр, студентнр, школьникид ирцхәнә. Тедн дотр ленинградчнр болн москвичнр, сибирякүд болн уральчнр, украинчнр агьу ик төрснә кесг олн келн-әмтнә представителмүд ирцхәнә. Энүнд газатин орн-нутгудин улс чигн икәр ирцхәнә. Энүнд ирцхәсн улс Ленинә пәтринг ик гидгәр оньган өгч соньмсдг хәләцхәнә. Пәтр музейд ирцхәсн улсин кесгнь алдр Ленин, Советск Союзин Коммунистическ партьд нерәдсн гол зүркни ханлтсан тоолврин дегтрт бичдг үлдәцхәнә.

...Ленинә бәәсн бәәдл йиринә энъгин күүнә бәәлгьнлә әдл болдж маниг икәр соньм-сав. Тиним ик алдр кун, тиним

ик санан уга бәәдг — гидж Ленинградск Володарскин нертә хувц уйлгьна фабрикин көдлмшчнр бичцхәдг.

...В.И. Ленинә нернлә залгьлдгата газрмудиг мадна тәләд хадгьлсн партьд бидн ханджанавдн. Алдр Ленин ик санан уга, йиринә, энъгин күүнлә әдл бәәснднь бидн икәр бахтджанавдн — гидж Ленинградск тенъгсин гүүлгәнә партин көдләчнр бичцхәдг.

Цергч мбрәкүд-балтийчнр ингдг бичцхәдженә: «... Революцин алдр гений Ленинә сарул кев-янз мана уханд оньдинд үлдх.

Бидн, морякүд, мана госуларственин кучиг улм цааранднь батлनावдн». Китайск баг студентнр тоолврин дегтрт ним үгмүд бичдг үлдәцхәдг:

«...Бидн энүнд ик өвәрцтәгьяр байсджанавдн, энүнд бидн негл алдр Ленинә зүркнә цоклгь соньсвдн, терүнә келсн уг соньсвдн, терүнә көдлмшин аш үзвдн».

Лениниг кемджен угагьяр кундлгән, терүнд ик дуртагьан, терүнә алдр, делкә хуврүлгч сургьульд цань угагьяр ухан-седклән тәвсн улан килнь гадрта баахн дегтрт цугтан бичдг үлдәцхәнә.

А. РЕЗЦОВ.

В. И. Ленинә пәтр-музейни заведующий Ленинград балгьсн.

Эрсин газет сәянәр бичдж гаргъхмн

Одгә цагт селәнә эдл-ахун кәдләчир төрскн орн-нутгтан мах, ноос, ус, тос икар гаргъхин тәлә шундж кәдләжәхәнә. Эн олт кәдләчир дунд кәдләмшин сән дилвр бәрси хәбчир, малчир, саальчир, нань чигн олн-әмтс бәәхәнә. Эн түрүн нүүрт йовачирин дамшлтиг олн-әмтнд тархадж, теднәс үлгүр авч кәдләхиг МТС-н, колхозмудин болн совхозмудин эрсин газетсин кех нег ик төрнә болджана.

Эрсин газетсин кәдләмшиг ясурулхд, әклц партийн организацсин гардвр бас кергтә. Газетиг сәянәр кеерулад, олн-әмтн соньмх олн-зүсн материал орулад, түрүн нүүрт йовачирин дамшлтиг тархасн, дуту-дундиг уга кехин тәлә нсолдсн эрсин газетсиг кун умштгар кех кергтә. Иим газет партийн организацсин нег сән дөн-нөкднә болхмн, селәнә эдл-ахун әрки чинртә төрмүдиг чигн хагълхмн.

Эрсин газетиг сәянәр гаргъхин тәләд редакционн колледг кәдләж чадх әмтс орулхмн, кәдләмшән дундан ховадж, кен ю кехән мелдж авхла-газет сән болхмн. Дакад редколледг кәдләжәх әмтс газетд бичджәх улсла ямаран төрәр, ягъдж материал бичхин тускар тедн дунд цәәлгъврин кәдләмш кех зөвтә. Олн әмтн орлсн газетин материал чигн соньн, иим олн материалас шүүдж әрки чинртә төрмүдәр газетсән гаргъдж чадхмн. Үлгүрлхд, Элст балгъсид бәәх МТС-д эрсин газет гарна. Эли газетдән олн зүсн материалмуд барлна: хаврин тарәнә кәдләмшг үзмджтә белдвр, машинс яслгъна түрүн нүүрт йовачир, коммуниствр болн комсомольчирин производствд түрүн нүүрт гардгч-нүүрлгч нильч, партийн сургъулин ашнә, эрднә шишәг квадратн-гнездовой эваргъар тарлгън, хәбнә киргългънд түрүн нүүрт йовачир, өвснә хадлгънд, тарә хуралгънд белдвр, нань чигн кесг олн чинртә төрмүдәр заметкс барлгддж. Муугъар кәдләжәх кәдләчирин тускар зургинь зурад эрсин газетд гаргъсн бас

күч-кәлснә дисциплиг чань-гъалгънд икар дөнъгән кургнә. Үлгүрлхд, тракторист Деревенский кәдләмшин цагла ковнъг дор орад унтдж оч, түүг зурад газетд барлв, түүна хәбннә үр Деревенский тиим йовдл гаргълган уурв. Малин әмч үр Терентьева үкрин гуртар болн хәбнә отармудар йовдго билә, газетд барлгдсн хәбннә, гуртсар болн отармудар оддг болв.

Дуту-дундиг болн күч-кәлснә дисциплиг әвдснә туск йовдлмуд барлгдсн цагт, гардгч кәдләчирәс тер тускар ю кесинь негәд, сурад бәәхлә, гардачнр дуту-дундиг уга кечхәнә. Эн эрсин газетд 60 кун орлина.

Эрсин газетиг олн-әмтн дунд кундтә газет болтха, газетән барлхиг әмтн күләгъад, кунд бәәтхә гихлә, газетиг олн зүсн зургудар сәянәр кеерулад, сән ке бичдг күүглар бичулад, шоглсн зургуд орулад гаргъх кергтә. Эрсин газетиг иаболзгань гаргългън газетин чинриг кәдләлүнә. Зәрм организацсар, колхозмудар, совхозмудар МТС-р эрсин газетиг темдлгдсн сән өдрмүдт не-рәддж гаргъдг йовдл бас бәәнә. Эрсин газет тиигдж гаргългън ик хаджгър йовдл болджана.

Бригадсар, фермсәр боевой листовкс, „молний“, шоглгч листовкс гаргъхд эрсин газетин редколледг дөн-нөкд бол зөвтә. Элстин МТС-д эн джил эрсин газет, боевой листовкуд, „молний“, шоглгч листок 45 дакдж гарв. Эн эрсин газетс, МТС-н кәдләчирт шин дилвр бәрх нооланд икар дөнъгән кургв. Энүнә күчәр хаврин цуг кәдләмшән май сарин нег шин күртл күцәвдн, 600 гар гектар пар, 5000 гектар газр зябь хагългдв.

Элү мет эрсин газетиг альч чигн колхозд, совхозд, МТС-д гаргъдж болхмн, зуг терүнд партийн организацин гардвр кергтә, комсомольск болн профсоюзн организацсин дөн-нөкд кергтә.

М. МИРНЫЙ.

Элстин МТС-н әклц партийн организацин сегләтр.

Эрднә-шишәд сән хәләвр

Эрднә-шишәг чань уга малин хот гидж үнләд Яшалтинск району „Новый мир“ гидг колхозин чледүд Сладковск МТС-н механизатормудта хамдан 1200 гектар газрт эрднә-шишә тарәд, эн культур тарлгънә газрин агъуг зөвәр икдүлв. Ода эрднә-шишән ик ургъц авхин тәлә сән кәдләмш бурдәдж йовна.

„Новый мир“ колхозин теегәр малин хот гидж таргдсн эрднә-шишән гарцнә, агротехническ зокал шинъгәснә болн әрлнә орлж киндж хәләдж-харсна ашд йилгъән сән бәәдлгә бәәнә. Дигтә сәянәр квадратн кевәр таргдсн эрднә-шишән яралдсн зергләнә, хәләхд йир ке. Гектар болгънд багъ гихдән 40 минъгън үндсн ургъджана. Хойр дакдж самлгдсн эрднә-шишән тег цевр сәәхн, эрднә-шишән ишмүднә өндртән 70-80 сантиметр күрнә.

Буденнә, Сталинә нертә колхозмудар, дакад „Победа“ колхозд эрднә-шишән гарцнә бас сән. Эн колхозмуд эрднә-

шишән ик ургъц авхар бас күләдженә.

„Новый мир“ колхозин звеносин толгаачнр уурмүд Забейворота, Сахно ахта эрднә-шишән ик ургъц авхин тәлә, ургъцд саалтг болджах өвс түүдж йовцхана. Болв иигдж өвс түүлгън цуг колхозмудар болн МТС-р кегддж йовхш. „Заветы Ильича“, Сталинә нертә болн нань чигн колхозмудар сәянәр ургъсн эрднә-шишә өвсәр эзлгддж йовна.

Квадрат болгънд хайгдсн эрднә-шишән үндснә омгта сәянәр ургъдж, эрднә-шишән буудә болн кәк хамтхе икар өгдг болдгар цуг кәдләмш бурдәх кергтә. Эрднә-шишән гарцд сән асрмдж өгч, ургъцд саалтган үзүлдг өвсн-тоосинь цеврлдж, эрднә-шишән ик ургъц ургъадж авлгън-эдла-аху болгъна әрки, берк чинртә төр болджана.

Ф. ЯШКИЛЕВ.

КПСС-н танъгъчин комитетин селәнә эдл-ахун отделин инструктор.

Газадин ордудар

Пакистанд Болджах забастовк

Пакистанд забастовкин джисәнә долгән улм өсәд йовна. Пешаверт бәәх текстильн фабрикин кәдләмшчир, профсоюзн гардач сунъгъдж авх зөвән некдж забастовкс кеджәхәнә. Фабрикин дирекц, забастовк кесн тәләднә цухлдж, 25 кү кәдләмшәсн гаргъв. Олн зүсн партийн представителмүд орлгдг, Пешавер балгъсна граждандмудин комитет, кәдләмшчирин некврнг дөнънджәхән келдж мелдүлв.

Иисин 20-с авн кәдләмшдән әс гарсн тәләднә, 350 кү кәдләмшәсн гаргъджихин тускар, Восточн Пакистанд бәәх „Адамджи джут миллс“ гидг фабрикин дирекц герчлв. Тер фабрикин кәдләмшчир болхла, утц әэрлгънә цехд бәәх контролериг кәдләмшәсн гаргътха гидж некцхәдж.

Восточн Пакистанд бәәх Калигандже гидг фабрикт бас забастовк болджахин тускар сонъсхгдджана.

Ахр зәнъгс

Познаньд (Польшд) социалистическ 12 орн-нутгудин газадин хулд-гуулгәнә палатин представителмүдин хург секгдв. Эн хуртг, хоорндан дөн-нөкд болдж кәдлхд, экономическ пропагандин болн рекламн халхар дамшлтан ховацхд нерәддж кегдлжәнә.

*Карл-Маркс-штатд (Германә Демократическ Республик) Карл Маркст болн Фридрих Энгельст бумб тәвлгън секгдв. Тер бумбин дүрнә-научн коммунизмг сексн алдр Маркс Энгельс хойрин, күрлмөнъгәр цутхгдсн цогц.

*Англьд урднә кезәд болв чигн болад уга халун болснәнн хәбн, цасн орси бәәнә.

*Нью-Йоркд американск тоомсрта прогрессивн деятель Джеймс У. Форд, 63 настадан өнъгрдж. Джеймс У. Форд, США-н Коммунистическ партин нерн деерәс, Соединени Штатсин вице-президент болхд кандидатд кесг дакдж орулгдсн бәәсмн.

*Софийд (Болгарт) европейск арвдгч чемпионат баскетболар болснд, советск баскетболиствр сүл наадх нәәмн командин тоод орх зөв шүүдж авб. Баскетболар Европин чемпион болх нериг булалддж Советск Союзин, Польшин, Венгрин, Румынә, Чехословакин, Югославин, Болгарин командс наадцххмн.

Пусанд түүмр шатлгън

Пусана хулд-гуулгәнә кварталд июни 23-д ик гидг түүмр шатад, түүмрин галд хөр гар кун шатдж үкв гидж Франс пресс агентствин корреспондент сонъсхдджана. Нәәмн күн зә-зәнъг угагъар геелдрв гидж тоолджацхана. Түүмрин галд шатдж шав авад, больницсүр йовулгдсн 50 кун бас үкдж одцхадж. Түүмрин ашд 30 гар күүнә өлг-әднә цугъар шатдж одсн, хоосн үлдцхәдж. Американск нефтепроводас нефть асхрдж гарсна ашд тер түүмр шатдж.

Румынә тарәнә газрмудар

Румынск Народн Республикн селәнә боли модна эдл-ахун Министрин дарук М. Станку ТАСС-н корреспондентлә кесн куундвртан иигдж келв: мана орн-нутгар эн джил буудән ургъциг дундлад авад хәләхлә, сүл арвн джил эргид болад уга ургъин ургъв. Намрар тарәнә цагъан гуйрин болн ичмәнә ургъц нег үлү йилгъән сән. Государственн, коллективн эдл-ахус болн селәнә эдл-ахун товариществсин кесгнә гектар бол-

гънас 25-д центнерәс багъ биш ургъц авцххмн.

Эн джил эрднә-шишә тарәнә газрин агъунь, 1956 джилә тарәнәлә дүнъгцүлхд 170 гар минъгън гектар икдүлгдәд, ода 3.700 минъгън гектар курв.

Буудән ургъцан, дүнъгцүлхд арвхн хонгин эргид хурагъад авчкх цуг эргъ манд бәәнә гидж М. Станку герчлв. Эн джил 2.300 гар комбайн, 11 минъгън жаткс-сноповязалкс 16 минъгън жаткс кәдләххмн.

Индонезин муниципальн советин сунъгъвр

Джакарта балгъсна сунъгъврин зәрм участксар муниципальн советд сунъгъвр болсна зәрм ашмудин тускар „Хариан ракъят“ гидг газет сонъсхаджана.

Сунъгъврт авсн дууна тсогъарн цугъарагъаснә смн ком-

мунистическ партъ йовдгдж. Эн партин кандидатсин тәлә 5.400 кун дуугъан өгч, энүнә дарунь Машуми гидг партъ—4890 куунә ду авч. Индонезийн нагиснальн партъ—3912 куунә, Нахлатул Улама партъ—2680 куунә ду авч.

Иорданә келн-әмтнә кергин өмнәс харшллт

Амман балгъснас ирсн зәнъггәр болхла, Саудовск Аравин хан Сауд, Иорданә хан Хусейн хойрин хоорнд одахн болсн күүндвр деер, урднә Иорданьд англин агъарин-дәәвә, зогсал болджен Иорданә Мафрак гидг аэродромиг Соединени Штатст өгхин туск төр хагългдв гидж „Ашшааб“ гидг газетин дамасск корреспондент сонъсхдджана. Корреспондентин үгәр болхла, Мафракиг Соединени Штатд өгхәр хойр хан хоюрн зөвтән багтхадж. Иорданск правительствд Соединени Штатс джил болгън мөнъгнә кәлс өгхәр бәәхин сольгт, иорданск йосд, Ахаба гидг портиг американск теиьгсин-дәәнә флотин зогсал портд хуьврәхәр селдженә гидж корреспондент цаарандн сонъсхдджана.

Китайск Народн Республикин багъ-келн әмтсн бәәдл-джиргълд ик хуьврлт болджана

Негдгч тавн джилин эргид орн нутгт бәәх багъ-келн әмтсин бәәдл-джиргълд ик гидг хуьврлт болсна тускар „Женьминъжибао“ газет июни 23-д келдж бичдженә.

Ганьсу провинцд хойр сәй гар багъ-келн әмтс бәәцхәнә. Энүнд селәнә эдл-ахуд социалистическ хуьврлт келгън төгсәгдв. Селәнә эдл-ахун производствени хойр минъгън кооперативс энүнд гаргъгддж. Кооперативс гарсн учрар селәнә эдл-ахун культурсин ургъц икдв, малин тонь өсв, крестьянмудин олз-орунь икдв.

Багъ келн әмтс бәәсн газрмудар шин школмуд, больни-

цс, кинотеатрмуд секгдихәв. Гуйчжоу провинцд мяо гидг келн әмтс бәәх райодар тавн джилин дөрвхн джилиннә эргид буудән гарц 43 процент өсв, промышленн эд-тавр гаргългъна кирцәнә 337 процент күрч өсв. 1952 джил энүнд келн әмтнә 42 школ бәәлә. Ода 800 тиим школ бәәнә.

ЧИКЛВР

Июни 22-рт гарсн 36-ч номертә мана газетин 2-ч халхд барлгдсн клишен дорак нериг „Целинн району „Троицкий“ совхоз“... гидж умшхмн.

Цаг зуурин редактор С. КАЛЯЕВ.

Хальмг танъгъчин „ХАЛЬМГ ҮНН“, „СОВЕТСКАЯ КАЛМЫКИЯ“

газетсд бичгдлгън бола

Бичгдлгънә үннә: джилдән — 52 арслнә 20 деншг; 9 сардан — 39 арслнә 15 деншг; 6 сардан — 26 арслнә 10 деншг; 3 сардан — 13 арслнә 05 деншг; 1 сардан — 4 арслнә 35 деншг.

1957-ч джилин май сарин 1-с авн танъгъчин, балгъсна, райодин „Союзпечати“ отделенс болн связин отделенс болн почтальонмуд болгън цугъар газетд бичгдлгъг кеджәнә.

„СОЮЗПЕЧАТЬ“